

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kaasrahastanud
Euroopa LiitEesti
tuleviku heaks

Tehniline kirjeldus

Sotsiaalkindlustusameti hange „**Kagu-Eesti kohalike omavalitsuste sotsiaalhoolekande toetusprogrammi läbiviimine**“

1. Taustainfo

Toetusprogrammiga soovib hankija suurendada riigipoolset tuge Kagu-Eesti piirkonna KOVidele täisealistele suunatud sotsiaalhoolekandeliste ülesannete täitmisel, suurendades seeläbi nende võimekust reageerida valdkondlikele kitsaskohtadele sotsiaalteenuste korraldamisel ning toetades KOVide juhtimise ja institutsionaalse võimekuse kasvu. Toetusprogramm sisaldab õppekäike, koolitusi, nõustamist ja teenusedisaini meetodika rakendamist. Antud toetusprogrammi eesmärk on toetada ühte regionaalset piirkonda sotsiaalteenuste strateegilisel planeerimisel, arendamisel ja teenuste kättesaadavuse parandamisel. Toetusprogrammi raames jõustatakse Kagu-Eesti piirkonna (Põlva, Valga ja Võru maakonna) ühteteist omavalitsust sotsiaalhoolekandeliste ülesannete täitmisel.

Kagu-Eesti piirkonnas elab üle 87 000 inimese ning sotsiaalküsimuste lahendamise tegeleb omavalitsustes ca 90 sotsiaalvaldkonna spetsialisti. Lisaks panustavad erinevad sotsiaalteenuste osutajad (nt koduteenuse töötajad, tugiisikud, isiklikud abistajad jne).

Kagu-Eesti piirkonna peamised väljakutsed, millega tuleb sotsiaalhoolekannet korraldades ja arendades arvestada, on:

- vananev ja vähenev elanikkond;
- puuetega isikute suur osakaal;
- töötuse kõrge määr;
- madalad sissetulekud;
- probleemne tervisekäitumine (sh sõltuvushäired);
- elamistingimuste halb seisukord;
- hajaasustus ning ääremaastumine.

Sotsiaalhoolekande seaduse §-de 17-45 kohaselt on KOVi korraldatavad täisealistele suunatud sotsiaalteenused järgmised:

- koduteenus;
- väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus;
- tugiisikuteenus;
- täisealise isiku hooldus;
- isikliku abistaja teenus;
- varjupaigateenus;
- turvakoduteenus;
- sotsiaaltransporditeenus;
- eluruumi tagamine;
- võlanõustamisteenus.

Kagu-Eesti piirkonna KOVide sotsiaalteenuste kasutamise statistika on täpsemalt välja toodud lisas 5. Lisaks saab KOV välja töötada ning arendada teisi sotsiaalteenuseid ja meetmeid toimetulekuraskuste ennetamiseks ning leevendamiseks.

2. Toetusprogrammi eesmärk

Kagu-Eesti toetusprogrammi eesmärk on:

- 1) ühtlustada ja parandada sotsiaalhoolekande abimeetmete kvaliteeti KOVi tasandil;
- 2) toetada esmatasandil täisealiste sotsiaalhoolekande süsteemi arendamist ja innovaatiliste, inimkesksete ja kuluefektiivsete lahenduste välja töötamist ning rakendamist;
- 3) tõhustada koostööd (valdkondade üleselt, KOVide ja erinevate organisatsioonide vahel).

Toetusprogrammi alaeesmärgid on:

- 1) tuua Kagu-Eesti piirkonda uusi oskusi ja teadmisi ning toetada sotsiaalvaldkonna arengut tervikuna, arvestades Kagu-Eesti piirkonna KOVide spetsiifikat;
- 2) pakkuda Kagu-Eesti piirkonna KOVidele täiendavaid teadmisi ja oskusi ühiskonna muutustest tingitud probleemide äratundmiseks ja seoste nägemiseks eri valdkondade vahel ning oskusi valida probleemide lahendamiseks kohane lähenemine sotsiaalvaldkonna juhtimises ja arengus;
- 3) suunata KOVe kõigil tasanditel hoiakute ja suhtumise kujundamisel sotsiaalhoolekandes.

3. Sihtrühm

Toetusprogrammi sihtrühmaks on Kagu-Eesti piirkonna KOVid: Antsla vald, Kanepi vald, Otepää vald, Põlva vald, Rõuge vald, Räpina vald, Setomaa vald, Tõrva vald, Valga vald, Võru linn ja Võru vald.

Toetusprogramm on suunatud nii sotsiaalvaldkonna töötajatele (sotsiaalvaldkonna juhid, sotsiaaltöötajad, teenuseosutajad kui otsesed teenuse pakkujad) kui laiemalt teistele KOVi ametnikele, töötajatele ning juhtimisorganisatsioonidesse valitud isikutele (nt KOV juhid, volikogu, vallavalitsuse ja komisjonide liikmed). Kuna omavalitsuse töö hõlmab laiapõhjalist koostööd erinevate organisatsioonidega, siis toetusprogrammi sihtrühmaks on samuti erinevad sotsiaal-, tervise- ja arendusvaldkonna organisatsioonid, ettevõtted, ühendused kui ka võrgustikud (nt arenduskeskused, töötukassa, politsei, MTÜ-d, SA-d jms).

4. Hangitav toetusprogramm

4.1. Tellitava teenuse kirjeldus ja maht

Hanke raames tellitav Kagu-Eesti toetusprogramm koosneb erinevatest tegevustest, mis toetavad seatud eesmärkide täitmist. Selguse mõttes on toetusprogrammi erinevad tegevused kirjeldatud erinevate etappidena. Hanke raames tellitavate tegevuste valikul on tellija lähtunud Kagu-Eesti piirkonna KOVide poolt antud sisendist, sotsiaalhoolekande statistilistest andmetest, erinevatest arengudokumentidest ja riigi sotsiaalhoolekande strateegilistest suunitlustest.

I ETAPP

Infoseminaride korraldamine

1. Pakkuja korraldab toetusprogrammi välitel minimaalselt 3 infoseminari (tutvustav infopäev, vaheetapi kaasamisseminar ning lõpuseminar), mis oma sisult hõlmavad nii teoreetiliste teadmiste edastamist kui ka praktilisi ülesandeid.
2. Pakkuja kutsub toetusprogrammi infoseminaridele KOVide juhid, valdkonna abivallavanemad, volikogu ja valdkondlike komisjonide esindajad, sotsiaalosakonna juhid, sotsiaaltöötajad, teenuseosutajad, sotsiaalhoolekande valdkonna partnerid ja teised olulised osapooled vastavalt seminari sisule.
3. Infoseminarid on suunatud kogu Kagu-Eesti piirkonnale, orienteeruv osalejate arv igal seminaril on 80-100 inimest.
4. Infoseminarid peavad toetama hanke üldiste eesmärkide täitmist ning andma programmis osalejatele täpsemad suunised edasistest sammudest ja üldiselt protsessist.
5. Infoseminarid kestavad ajaliselt 4-6 akadeemilist tundi.
6. Infoseminaride toimumisest teavitab pakkuja laiemalt ka meediat (nt pressiteade kohalikele väljaannetele ja teavitus oma veebilehel).

II ETAPP

Õppereiside korraldamine

1. Pakkuja korraldab kokku kaks õppereisi Eestis sotsiaalvaldkonna heade praktikatega tutvumiseks.
2. Õppereiside programmi koostamisel peab pakkuja lähtuma Kagu-Eesti piirkonna sotsiaalteenuste ja teiste abimeetmete välja arendamise vajadustest, mis on kokkuvõtvalt välja toodud lisas 5.
3. Õppereisid peavad olema mitmekülgsed ning pakkuma võimalust tutvuda erinevate heade praktikatega (sh erinevate teenuste näitel), minimaalselt peab õppereis sisaldama nelja erinevat külastatavat objekti/teenust.
4. Mõlema õppereisi pikkus on kaks päeva.
5. Õppereiside sihtrühmaks on KOVide sotsiaaltöötajad ja nende koostööpartnerid, mõlemal õppereisil on orienteeruvalt 40 osalejat (igast KOVist 2-3 inimest).

III ETAPP

Täiendkoolituste läbiviimine

Täiendkoolitused on jagatud kaheks: sotsiaaltöölased oskused ning sotsiaalteenuste arendamine ja juhtimine. Täiendkoolitused on suunatud Kagu-Eesti KOVide töötajatele (orienteeruvalt 2-3 inimest omavalitsusest) ja koostööpartneritele. Erinevatel koolituspäevadel võivad osaleda erinevad spetsialistid, kes vastavaid teadmisi ja oskuseid vajavad. Pakkuja korraldab välja toodud teemadel täiendkoolitused, mis peavad hõlmama nii teoreetilisi teadmisi kui praktilisi oskuseid. Pakkuja kaasab võimalusel ja vajadusel välisloolekande heade praktikate tutvustamiseks välja toodud koolitusteemadel (täpsemalt lepitatakse kokku tellijaga).

1) Täiendkoolitused „Sotsiaaltöölased oskused“

Sotsiaaltöölaste oskuste täiendkoolitused peavad andma osalejatele erinevaid sotsiaaltöölaseid spetsiifilisi oskuseid ja teadmisi.

Sihtrühm: koolitused on suunatud osalejatele, kes igapäevaselt puutuvad kokku sotsiaaltööga (nt sotsiaaltöötajad, otsesed teenuse osutajad, koostööpartnerid sidusvaldkondadest, sotsiaalkomisjonide liikmed jne).

Koolitusgrupi suurus: orienteeruvalt 50 osalejat.

Koolitatavad teemad:

1. ülevaade sotsiaalvaldkonnasüsteemist (sotsiaaltöö erinevatel tasanditel ning nende omavahelised seosed);
2. vananemine ja sellega kaasnevad muutused;
3. eakate vaimse tervise probleemid, sh psüühikahäired;
4. nutikad abivahendid ning infotehnoloogilised vahendid sotsiaaltöö praktikas;
5. alkoholisõltuvuse olemus ja töö sõltlastega;
6. narkootilised ained, narkosõltuvus ning töö sõltlastega;
7. enesehoid ja vaimse tervise toetamine;
8. kovisiooni baastadmised;
9. haldusmenetlus;
10. võlanõustamise alused.

Maht: kokku vähemalt 80 akadeemilist tundi, iga teema orienteeruvalt 6-10 akadeemilist tundi.

Väljundid:

1. Koolitatuid kokku vähemalt 50.

2. Täiendkoolitused läbinud osaleja:

- saab aru, kuidas toimib ja oskab orienteeruda sotsiaalhoolekande süsteemis, milline on erinevate asutuste ja osapoolte roll ning ülesanded;
- tunneb vananemise sotsiaalseid teooriaid ning oskab hinnata ja analüüsida eakate hooldamise vajadust ning probleeme;
- omab algteadmisi eakate psüühikahäiretest ja vaimse tervise probleemidest ning psüühikat mõjutavatest riskifaktoritest;
- teab, milliseid erinevaid nutikaid abivahendeid ja infotehnoloogilisi vahendeid on võimalik kasutada sotsiaaltöös, sh abivajajate kodus elamise toetamisel;
- omab teadmisi alkoholisõltuvuse olemusest ja sõltuvushäire etappidest, millised on ravivõimalused ja nõustamisteenused;
- omab teadmisi erinevatest narkootilistest ainetest, nende levimusest Eestis, ennetustöö metoodikatest, sõltuvuse olemusest, nõustamisteenustest ja ravivõimalustest;
- oskab kasutada erinevaid tehnikaid, et hoida ennast läbipõlemise eest ja toetada oma vaimset tervist;
- on omandanud kovisiooni baastadmised ning on praktiseerinud erinevaid kovisiooni mudeleid ja tehnikaid;
- tunneb haldusmenetluse põhimõtteid;
- on omandanud põhitõed võlanõustamisest, mida igapäevatoos toimetulekuraskustes inimestega rakendada.

2) Täiendkoolitused „Sotsiaalteenuste arendamine ja juhtimine“

Sotsiaalteenuse arendamise ja juhtimise alased täiendkoolitused peavad andma uusi teadmisi ja oskuseid, kuidas veelgi tulemuslikumalt sotsiaalteenuseid arendada ning valdkonda edukamalt juhtida, sealjuures kaasates erinevaid osapooli.

Sihtrühm: koolitused on suunatud KOVi ja sotsiaalvaldkonna ning teiste sidusvaldkonna juhtidele, arendajatele, eestvedajatele ja otsustajatele. Samuti kõikidele koostööpartneritele.

Koolitusgrupi suurus: orienteeruvalt 40 osalejat.

Koolitatavad teemad:

1. kohaliku omavalitsuse kohustused sotsiaalhoolekande korraldamisel, arendus- ja planeerimistegevused ning seosed teiste valdkondadega;
2. kvaliteedi- ja protsessijuhtimine;
3. teenuste eelarvestamine ja hinnastamine;
4. sotsiaalne innovatsioon, nutikate ja innovatiivsete lahenduste loomine ning juurutamine praktikas;
5. tulemuslik meeskonna ja muutuste juhtimine, konfliktide lahendamine;
6. kogukondade jõustamise võimalused.

Maht: vähemalt 48 akadeemilist tundi, iga teema orienteeruvalt 6-10 akadeemilist tundi.

Väljundid:

1. Koolitatuid kokku vähemalt 40.
2. Täiendkoolitused läbinud osaleja:
 - teab, millised kohustused on kohalikul omavalitsusel sotsiaalhoolekandeliste ülesannete korraldamisel ja kuidas on sotsiaalhoolekanne seotud teiste valdkondadega;
 - teab kvaliteedijuhtimise olulisemaid põhimõtteid, sotsiaalteenuste kvaliteedi tagamise mehhanisme ja kuidas tulemuslikult protsesse juhtida ning oskab rakendada neid sotsiaalteenuste planeerimisel ja arendamisel;
 - oskab arvestada ja analüüsida sotsiaalteenuse kulusid ning teab hinnastamise protsessi ja peamisi murekohti, sh omab teadmisi, kuidas kuluefektiivseid lahendusi välja töötada;
 - omab teadmisi sotsiaalsest innovatsioonist ja koosloomest ning nutikatest lahendustest;
 - teab, kuidas meeskonnad kujunevad ja arenevad ning oskab hoida ja arendada positiivseid suhteid inimeste vahel, samuti on teadlikum muutuste ja innovatsiooni mõjust inimestele ning meeskondadele ja kuidas oma meeskonda selles protsessis toetada ning motiveerida;
 - teab, kuidas jõustada kogukondasid, et toetada sotsiaalvaldkonna arengut ja inimeste heaolu.

IV ETAPP

Teenusedisain

1. Pakkuja valib teenusedisaini meetodi, läbi mille toetatakse KOVi sotsiaalteenuste arendamise protsessi.
2. Pakkuja tegeleb arendusprogrammi raames teenusedisaini meetodit rakendades kogu programmi jooksul ühe kindla teenuse arendamise ja täiustamisega meeskonna kohta ning suhtleb vajaduse korral teenusega seotud kasusaajate ja partneritega.
3. Pakkuja planeerib kokku 5-6 teenusedisaini töötuba, mis toimuvad kõigile meeskondadele ühiselt.
4. Maksimaliselt osaleb teenusedisaini protsessis 11 meeskonda, kes arendavad välja sobivat sotsiaalteenust.
5. Meeskonnad moodustatakse 5-8 liikmelised ning need aitab komplekteerida pakkuja koostöös KOVidega. Pakkuja võib teha ettepanekuid meeskonna põhiliikmete muutmiseks ja/või teenusedisaini protsessi lisaliikmete kaasamiseks.
6. Protsessi juhib ja meeskondade tööd toetab teenusedisainer, vajadusel pakutakse meeskondadele lisaks mentorlust teenusedisaini läbiviimisel.
7. Protsessi käigus soodustatakse KOVide ja teiste partnerasutuste omavahelist koostööd teenuste arendamisel (nt tehakse ühine teenusedisaini projekt ja meeskond).
8. Lisaks töötubadele planeerib pakkuja iseseisva töö töötubade vaheliseks perioodiks.
9. Teenusedisaini tulemusena on meeskonnad valmis soovitud sotsiaalteenuse arendamiseks osalema avatud taotlusvoorus. Väljatöötatud teenuste piloteerimiseks on KOVidel võimalik rahastust taotleda ESF-i meetmest „Pikaajalise hoolduse kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine“.

V ETAPP

Nõustamine

1. Toetusprogrammi raames peab pakkuja vastavalt vajadusele pakkuma omavalitsustele nõustamist ja tuge teenuste arendamise osas kogu toetusprogrammi vältel, sh projektitaotluste ettevalmistamisel.
2. Individuaalset nõustamist on KOVidel võimalik programmi vältel saada maksimaliselt neli korda (orienteeruvalt 1-2 tundi kord).
3. Nõustamine toimub üldjuhul kas konkreetses kohalikus omavalitsuses kohapeal või vajadusel veebi või telefoni teel.

Eelpool nimetatud etapid võivad ajaliselt toimuda paralleelselt.

4.2. Tellitava teenuse üldised ja tehnilised tingimused

- 4.2.1. Toetusprogrammi tegevused (v.a õppereisid) peavad toimuma Kagu-Eesti piirkonnas, võimalusel erinevates kohtades (nt erinevates maakondades).
- 4.2.2. Pakkuja koostatud toetusprogrammi tegevuste ajakava ja toimumiskohtade valik on indikatiivne, täpne ajakava ja toimumiskohad lepatakse kokku koos tellijaga enne lepingu sõlmimist. Pakkuja peab arvestama, et tööde maht ja tegevused tuleks jagada võimalikult proportsionaalselt 2024. aasta nelja kvartali vahel. Projekti ettevalmistavad tegevused algavad peale lepingu sõlmimist (indikatiivselt 09.10.2023) ja kestavad kuni 2023. aasta lõpuni. Selles etapis võivad juba toimuda ka projekti sisulised tegevused nt infopäev, koolitused, õppereis jne.

- 4.2.3. Toetusprogrammi läbiviimisel on pakkujal võimalik teha toetusprogrammi sisulistes tegevustes muudatusi leppides see eelnevalt tellijaga kirjalikult kokku (nt muuta teostatavate tegevuste järjekorda).
- 4.2.4. Toetusprogrammis läbiviidavad tegevused toimuvad tööpäevadel, kui tellijaga ei ole kokku lepitud teisiti.
- 4.2.5. Toetusprogrammi tegevused toimuvad eesti keeles.
- 4.2.6. Toetusprogrammi tegevused peavad toimuma selge eesmärgi püstitamisega ning praktilise nõustamise abil. Programmi käigus edasiantavad teadmised ja oskused peavad olema tõendus põhised.
- 4.2.7. Pakkuja korraldab toetusprogrammi tegevuste sujuvaks läbiviimiseks vajalikud ettevalmistavad tegevused, teenuse pakkumus peab sisaldama kõiki tehnilise korraldamisega seotud kulusid.
- 4.2.8. Tellija osaleb toetusprogrammis aktiivse partnerina ning pakkuja peab võimaldama tellijal osaleda toetusprogrammi kõigis tegevustes.
- 4.2.9. Pakkuja korraldab teavitustöö toetusprogrammi tegevuste toimumise kohta, osalejate registreerimise ning teavitab osalejaid tegevuste toimumiskoha, - aja jm osas.
- 4.2.10. Osalejatele on toetusprogrammis osalemine ja õppematerjalid tasuta. Hankes nimetatud täiendkoolitustel, infoseminaridel ja teenusedisaini protsessis osalemisega kaasnevad võimalikud kulud (osalejate sõidu- ja majutuskulud jm) jäävad osalejate kanda.
- 4.2.11. Kõik infoseminarid, täiendkoolitused ja teenusedisaini tegevused peavad sisaldama kontaktkohtumisi (vähemalt 80%) ja võivad sisaldada iseseisvat tööd ja veebipõhist õpet. Veebiõppe puhul tagab pakkuja sobiva veebiplatvormi tegevuste läbiviimiseks.
- 4.2.12. Pakkuja broneerib toetusprogrammi tegevuste toimumiseks vajaliku sisustuse ja esitlustehnikaga ruumid ning tellib vajaliku toitlustuse ning tagab hankes nimetatud tegevuste toimumise ettevalmistamise ja kohapealse korralduse.
- 4.2.13. Kontaktkohtumiste ruumid peavad olema piisavalt avarad ja akendega. Ruumid, õppetehnika ja õppevahendid peavad vastama töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud töötervishoiu ja -ohutuse nõuetele ning arvestama osalejate arvuga.
- 4.2.14. Toitlustuse korraldamine hõlmab päevas kahe kohvipausi tagamist ning alates 8-st akadeemilise tunni pikkusest koolituspäevast ka lõunasöögi korraldamist.
- 4.2.15. Õppekäikude puhul korraldab pakkuja külastavate objektidega seotud transpordi ja majutuse koordineerimise ning katab õppekäiguga seotud kulud. Pakkuja korraldab toitlustuse kolmel korral õppekäigu kohta (ülejäanud toidukorrad jäävad osalejate kanda).
- 4.2.16. Pakkuja valmistab ette ja viib läbi täiendkoolitused täiskasvanute koolituse põhimõtteid arvestades, koostades tervikliku ja mitmekesise täiendkoolituse programmi, mis võimaldab saavutada kõik seatud õpiväljundid.
- 4.2.17. Täiendkoolituse läbimisel tuleb osalejatele väljastada koolituse läbimise kohta tõend.
- 4.2.18. Täiendkoolituste läbiviijad peavad vastama vähemalt ühele järgnevatest tingimustest:
 - omab täiskasvanute koolitaja kvalifikatsiooni ning teadmisi ja oskusi koolitatavas valdkonnas;

- on koolitatava valdkonna ekspert (kogemus nimetatud valdkonnas vähemalt viis aastat).

5. Tegevuste ajakava ja aruandlus

1. Tegevustega tuleb alustada alates lepingu sõlmimisest ja viia lõpule hiljemalt 31.12.2024.
2. Toetusprogrammi tegevused peavad olema hajutatud kogu programmi kestvuse jooksul ning olema planeeritud loogilise ülesehituse ja ajakavaga, täpne tegevuste ajakava lepitakse kokku tellijaga.
3. Pakkuja peab toetusprogrammi vältel jooksvalt pidama arvestust osalejate kohal käimise osas (lisa 7), täitma ja esitama tellijale aruande vormi (osalejate andmekorje, lisa 8).